

Lukujengin kieliseikkailu

Opettajan opas

Hei ja tervetuloa Lukujengin kieliseikkailun pariin!

Lukujengin kieliseikkailu on materiaalikokonaisuus, joka on tarkoitettu varhaiskasvatusopetuksen käyttöön osana Read Hour -kampanjaa. Read Hour -kampanjan tavoitteena on lisätä lukuiltoa ja innostaa erityisesti lapset ja nuoret lukemisen pariin. Read Houria voi viettää päiväkodeissa Lukujengin ja monikielisen tarinatuokion merkeissä. Lukujengin eläinhahmot seikkailevat Mervi Heikkilän kirjoittamissa tarinoissa ja tutustuvat suomen, ruotsin, pohjoissaamen, koltansaamen ja inarinsaamen kieliin. Materiaalin tarkoituksena on lukea ryhmälle ääneen Lukujengin kieliseikkailun tarinat ja toiminnallistaa luettua eri tavoin.

Kieliseikkailun ovat toteuttaneet yhteistyössä Lasten ja nuorten säätiö, Saamelaiskäräjät ja Seinäjoen kaupunginkirjaston Erte. Lukujengin kieliseikkailun tarinat on kirjoittanut Mervi Heikkilä. Materiaalin tuotantoa ovat tukeneet Opetushallitus ja Svenska kulturfonden.

Lisätietoja osoitteessa: readhour.fi

Tavoitteet

Lukujengin kieliseikkailu -materiaalin tavoitteena on:

- kielten kohtaaminen ja niihin tutustuminen (suomi, ruotsi, pohjoissaame, koltansaame, inarinsaame)
- lukemisen ilon tukeminen, tarinan kuuntelu, tulkinta ja sen käsittely
- viettää viikko lukemisen parissa ja osallistua viettää koko Suomen yhteistä lukutuntia eli Read Houriin

Materiaali on tarkoitettu ensisijaisesti 3–6-vuotiaille lapsille. Materiaalia on mahdollista soveltaa eri taso- tai ikäryhmille.

Materiaali liittyy seuraaviin teemoihin:

- Laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä Monilukutaito / Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022
- Laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä Monilukutaito / Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
- Laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä Monilukutaito / Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluopetussuunnitelman perusteet 2021

Kaikki tarvittava materiaali löytyy osoitteesta readhour.fi. Materiaali sisältää seuraavat osiot:

- Opettajan opas
- Lukujengin kieliseikkailu -tarinat
- Sanalistat ja äänitteet
- Animaatio (video)
- Diplomipohja jokaiselle Lukujengin kieliseikkailuun osallistuneelle lapselle
- Lapsille sopivia lukuvinkkejä luettavaksi myös kieliseikkailun jälkeen

**Kaikki tarvittava materiaali löytyy
osoitteesta: readhour.fi**

Tehtävät

Tämän materiaalin tarkoituksena on lukea ryhmälle ääneen Lukujengin kieliseikkailutarinat ja käsitellä luettua toiminnallisina menetelmin. Valitse alta ryhmällesi sopivat toteutustavat.

A) Lue tarinat, tutustukaa ja kuunnelkaa sanoja sekä katsokaa video

Aloita kokonaisuus puhumalla siitä, että on olemassa paljon eri kieliä. Nyt lähdette yhdessä Lukujengin kieliseikkailulle, jossa tutustutaan viiteen kieleen, joita Suomessa puhutaan: suomi, ruotsi, pohjoissaame, koltansaame, inarinsaame.

Pidä lukutuokio, jolloin luette kerrallaan yhden osan Lukujengin kieliseikkailusta. Voit käyttää kuvia hahmoista

kuuntelemisen tueksi. Jokaisessa tarinan osassa on yksi sana, johon voitte tutustua viidellä eri kielellä. Voitte myös äänitteiden avulla kuunnella, miltä sanat kuulostavat. Ehkä ryhmässänne puhutaan vielä lisäksi muita kieliä, jolloin lapset voivat kertoa osaamallaan kielellä muita versioita sanoista. Seuraavan lukutuokion aikana voitte toistaa saman kuvion.

Kun olette lukeneet kaikki osat, katsokaa animoitu video, jossa Lukujengin hahmot seikkailevat Tarinativolissa. Videossa esiintyy osittain samoja sanoja kuin tarinoissa ja tavoitteena on, että lapset löytävät ja yhdistäviä tarinatuokion sekä videon sisältöjä toisiinsa.

Lukujengin kieliseikkailussa tutustutaan viiteen Suomessa puhuttuun kieleen.

B) Mitä teidän Tarinativoliinne tulisi tästä tarinasta?

Kysymys ”Mitä teidän Tarinativoliinne tulisi tästä tarinasta?” esiintyy tarinoiden yhteydessä. Tarkoituksena on, että voitte luoda oman Tarinativolin, johon keräätte, askartelette tai piirrätte asioita ja elementtejä, joita tarinoissa esiintyy. Näin syntyy tarinoiden lukemisen tueksi ryhmän oma Tarinativoli. Lapset voivat myös itsenäisesti jatkaa leikkiä Tarinativolin parissa tarinatuokion jälkeen.

Tarinativoli voi olla satulaatikko eli pahvilaatikko, kori tai muunlainen rasia. Tarinativoli voi myös toimia nukketheaterin näyttämönä. Tarinativolin voi tehdä esimerkiksi seinälle. Voit kerätä tai tulostaa materiaalia ja valmistella rekvisiittaa etukäteen. Vaihtoehtoisesti voit pyytää tarinatuokion yhteydessä lapsia etsimään tilastanne sinne sopivia asioita tai askartelemaan jonkin yksityiskohdan. Voitte lisätä Tarinativoliin esimerkiksi:

- Osa 1 Tarinativoli: hahmot, hattaraa, Tarinativolille sopivia värejä
- Osa 2 Heppakaruselli: karuselli, sininen heppa, musiikkia, valoja
- Osa 3 Pallonheitto: pallo, timantti, hiiri, karkkipussi
- Osa 4 Onkimassa: onkivapa, magneetti, ankoja, kala
- Osa 5 Uusi tivoli: jokainen lapsi voi piirtää itsestään omakuvan tai oman versionsa Tarinativolista, keksikää lasten kanssa yhdessä Tarinativolille uusi nimi

Voitte halutessanne jakaa lopullisen tuotoksen sosiaalisessa mediassa tunnisteella #ReadHour.

C) Vaihtoehtoisia toiminnallistamisen tapoja

Luodaan tarinatuokiolle kehykset

- Voit aloittaa tarinatuokion musiikilla, joka viittaa siihen, että on aika siirtyä Tarinativoliin
- Voitte kuvastaa Tarinativoliin saapumista esimerkiksi ryömimällä pöydän tai viltin alta
- Lukekaa tarina ja tutustukaa sanoihin
- Tuokio päättyy tulemalla ulos Tarinativolista, esimerkiksi ryömimällä pöydän tai viltin alta takaisin.

Dramatisoikaa luettu tarina

Lukekaa ensin läpi esimerkiksi Osa 2 Heppakaruselli ja sen jälkeen tarina uudestaan, niin että pysähdytte kohtiin, joissa lapset voivat eläytyä hahmoihin. Tarinassa esiintyy Kirppu-lammas ja Sylvi-koira ja dramatisoitavia kohtia voi kehollistaa esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Kävellään pareittain käsi kädessä
- Pyöritään ympyrää kuin karuselli, liikutaan ylös ja alas
- Ratsastetaan kuin heppa
- Ravistellaan harjaa kuin heppa
- Näytetään keholla, että on hauskaa ja luetellaan tämä sana kaikilla kielillä
- Matkitaan eläinten ääniä ja liikkumistapoja

Tarinativolista liikettä

Lukujengin kieliseikkailussa hahmot harjoittelevat myös ongintaa ja pallonheittoa (osat 3 ja 4). Voitte järjestää ongintaa harjanvarren, narun, ämpärin ja viltin avulla. Niin ikään pallonheittokujan voi toteuttaa esimerkiksi ulkona heittämällä palloja valittuun kohteeseen.

Tarinativolin matematiikkaa

Anna lapsille tehtäväksi löytää eri muotoisia ja värisiä esineitä, joita tarinoissa esiintyy. Näitä voitte sitten yhdessä lajitella

eri tavoin, esimerkiksi suuruusjärjestykseen tai värien mukaisesti.

Tarinativolista musiikkia

Mitä kappaleita tulee mieleen Tarinativoliin liittyen (esimerkiksi karusellista, pyörimisestä, hevosesta)? Löytyykö niitä muilla kielillä? Haluatteko luoda ja äänittää oman äänimaailman Tarinativolille?

Minun oma Tarinativolini

Anna tehtäväksi piirtää yhden tai monta kuvaa tarinasta, jonka luitte. Yksi vaihtoehto voi olla piirtää jotain tarinan alusta, keskeltä tai lopusta.

Kuvan lisäksi voitte saduttaa lapsia, niin että jokainen saa kertoa oman tarinansa kuvaan liittyen. Aikuinen voi kirjoittaa lapsen kertoman oman tarinan tai sen voi nauhoittaa.

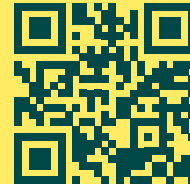
Päätösjuhla – videotuokio ja diplomi

Kun olette lukeneet kaikki osat, järjestäkää ”leffatuokio”, kun katsotte animoidun videon, jossa Lukujengin hahmot seikkailevat Tarinativolissa. Videossa esiintyy osittain samoja sanoja kuin tarinoissa ja tavoitteena on, että lapset löytävät ja yhdistäviä tarinatuokion sekä videon sisältöjä toisiinsa. Mikä sana jäi lapsilla erityisesti mieleen? Jokaiselle lapselle voi jakaa diplomin, johon kirjoitetaan mieleen jäänyt sana.

Sanalista ja äänitteet

Kuunnelkaa millaiselta sanat kuulostavat eri kielillä äänitteiden avulla:

→ bit.ly/lukujengi-FI

1. herkku

- delikatess (ruotsi)
- hersko (pohjoissaame)
- hä'rčč (koltansaame)
- hiärsku (inarinsaame)

2. hauskaa

- roligt (ruotsi)
- somà (pohjoissaame)
- hää'sk (koltansaame)
- hävski (inarinsaame)

3. palkinto

- pris (ruotsi)
- bálkkašupmi (pohjoissaame)
- cistt (koltansaame)
- palhâšume (inarinsaame)

4. onginta

- mete (ruotsi)
- oaggun (pohjoissaame)
- vuäggmõš (koltansaame)
- uäggum (inarinsaame)

5. Heippa, pian nähdään!

- Hej då, vi ses snart! (ruotsi)
- Mana dearvan, fargga oaidnalit! (pohjoissaame)
- Tiörv, sörgg vueil'nnepp! (koltansaame)
- Moonâ tiervân, forgâ uáinip! (inarinsaame)